

УДК 330.341.1

Людмила Малюта, Людмила Пиртко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІННОВАЦІЇ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Lyudmyla Maliuta, Lyudmyla Pyrtko

INNOVATION AS NECESSARY CONDITION FOR ECONOMIC DEVELOPMENT OF MODERN ENTERPRISES

Як свідчить досвід зарубіжних країн, найбільших успіхів в економічному розвитку досягають ті підприємства, де створені сприятливі умови для реалізації творчих здібностей працівників та впроваджуються передові інноваційні технології.

Сьогодні спостерігається надзвичайна швидкість соціальних змін, багато з яких мають радикальний характер, впливають на усі сфери суспільного та індивідуального життя, збагачують їх новими формами людського досвіду, стають однією з соціокультурних передумов розвитку суспільної практики.

Аналіз літературних джерел дозволяє стверджувати, що поняття «інновація» вперше з'явилося в наукових розвідках культурологів ще у XIX ст. і означало проникнення деяких елементів однієї культури в іншу. Пізніше в 30-их роках XX ст. Й. Шумпетер вже використовував поняття «інновація», розуміючи під цим зміни з метою впровадження і використання споживчих товарів, нових виробничих і транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості.

Аналіз наукових джерел показав, що існує два основні підходи щодо визначення сутності інновацій, це динамічний та статичний. Динамічний підхід розглядає інновацію як зміну, або як процес, а статичний – як результат діяльності.

Для більш глибокого розуміння даного поняття, на нашу думку, необхідно вивчити його етимологію. Innovation (англ.) – утворено з двох слів – латинського «новація» (новизна) й англійського префікса «ін», що означає «в», «введення». Тому, у перекладі з англійської «інновація» означає: введення нового, відновлення.

Отже, інновація як і нововведення, пов'язане з науково-технічним прогресом, який передбачає відновлення основних фондів та технологій, удосконалення управління діяльністю підприємства. Інновація є необхідною умовою розвитку виробництва, підвищення якості та кількості продукції, появи нових товарів і послуг.

Пітер Ф. Друкер визначав інновацію в якості особливого інструменту підприємців й засобу, за допомогою якого вони використовують зміни для здійснення нового виду бізнесу або послуг. Розвиваючи концепцію інновації Й. Шумпетера, він наголошував на необхідності практичної реалізації нового товару та визначення ролі підприємця у підвищенні ефективного розвитку виробництва.

Ряд науковців (О. Лапко, І. Буднікевич, В. Мединський, В. Стадник, І. Школа та ін.) трактують інновацію як процес, що передбачає створення, розробку, доведення до комерційного використання і розповсюдження нового технічного або якогось іншого рішення (новації), що задовольняє певну потребу.

Існує також чимало прибічників статичного підходу, які розглядають інновації як результат (Б. Андрушків, О. Волков, М. Денисенко, А. Гречан, Л. Малюта, А. Череп та ін.). Аналіз досліджень свідчить про те, що серед науковців та управлінців практиків більш поширеним є визначення інновацій як кінцевого результату інноваційної діяльності.

В Законі України «Про інноваційну діяльність» визначено таке трактування даного поняття: «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології,

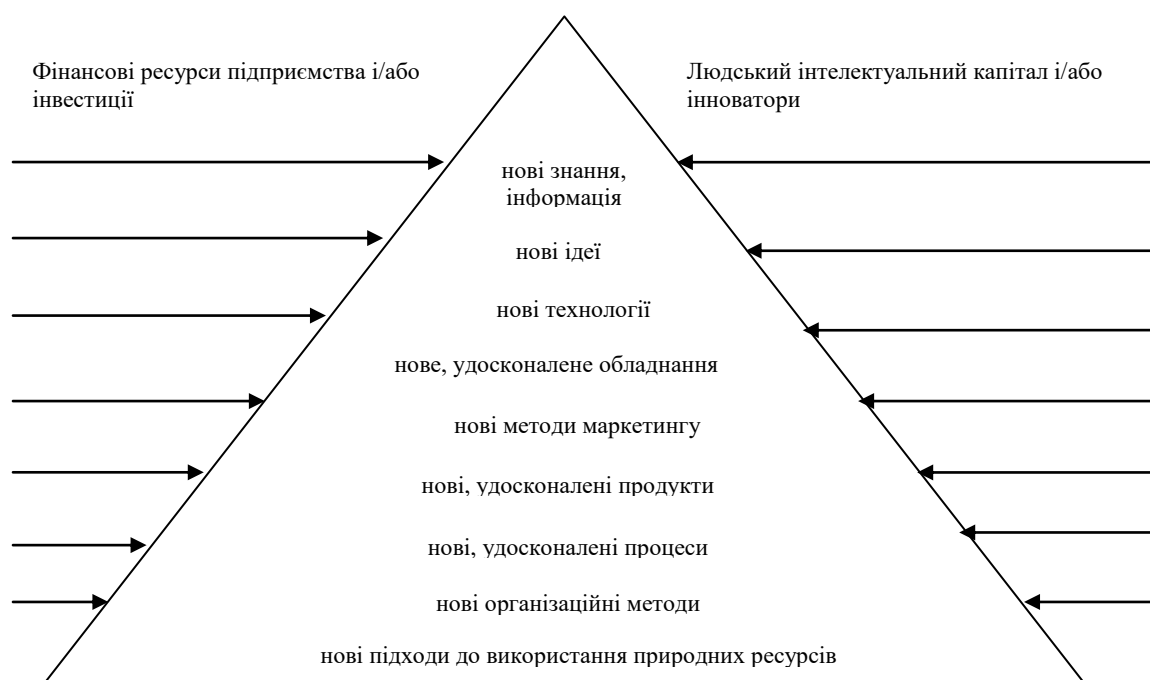
продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери».

Згідно положення Фраскати ОЕСР, інновації – це кінцевий результат інноваційної діяльності, втілений у вигляді нового чи вдосконаленого продукту, який впроваджений на ринку, нового чи вдосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг.

Інновацію необхідно відрізнити від винаходу й не змішувати їх ще й тому, що винахід може виступати тільки в якості ідеї або прототипу нового продукту чи нового технологічного процесу та він не перетворюватиметься у інновацію, поки не пройде процес комерціалізації. Як свідчить практика, більшість винаходів ніколи й не стають інноваціями.

Розкриття сутності інновацій з позиції мікросередовища повністю відповідає та має зв'язок із сутністю та змістом категорії «підприємство». При визначенні категорії «інновація» (макроекономічний рівень) буде домінувати соціальна та економічна складові, а «інновації підприємства» (мікроекономічний рівень) – економічна складова (отримання прибутку). Інноваційні складові макрорівня будуть мати вплив на інноваційні складові мікрорівня, а від якості механізмів такого впливу будуть залежати результати інноваційного та економічного розвитку підприємства, які в свою чергу вплинуть на результати інноваційного та економічного розвитку країни.

У даному контексті доречним буде побудувати піраміду цінностей підприємства з урахуванням його інноваційного розвитку (рис.1).

Рисунок 1. Піраміда цінностей підприємства для забезпечення його інноваційного розвитку

Таким чином бачимо, що очолюють піраміду нові знання та інформація, які є основними джерелами формування економіки знань, що приходить на зміну постіндустріальної економіки. Чим вищий рівень піраміди, тим більше знадобиться фінансових ресурсів та ефективно використаного людського інтелектуального капіталу підприємства. Саме людський інтелектуальний капітал підприємства стає його ключовим ресурсом для забезпечення інноваційної діяльності.